



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **J. B.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 8, ve znění opravného usnesení ze dne 30. 9. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 10,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 8, ve znění opravného usnesení ze dne 30. 9. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 10, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 24. 6. 2005, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 28. 6. 2005, postoupila žalovaná soudu podání žalobkyně, které bylo podle názoru žalované žalobou směřující proti jejímu rozhodnutí ze dne 18. 5. 2005, č. X. Žalobkyně své podání adresovala žalované, které bylo doručeno dne 13. 6. 2005, a žalobkyně v něm uvedla, že se odvolává proti rozhodnutí ze dne 18. 5. 2005, kterým jí byl odňat částečný invalidní důchod. Dále uvedla, že se necítí na práci na plný úvazek, neboť její potíže přetrvávají. Z toho důvodu žádá o přezkoumání svého zdravotního stavu.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil přípravu jednání na den 25. 7. 2005, aniž předvolal žalobkyni a žalovanou. Vyhlásil usnesení: „*Předmětné podání ČSSZ z 24. 6. 2005, se odmítá, nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.*“

V písemném vyhotovení usnesení ze dne 25. 7. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 8, Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl tak, že „*Předmětné podání se odmítá,*

nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.“ V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval, že úkon žalobkyně nelze ex officio bez dalšího považovat za žalobu, když ani jednu ze zákonných náležitostí žaloby nevykazuje. Podle krajského soudu musí podání předložená soudu nebo správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí směřují, ve zřetelné a nepochybné podobě obsahovat projev vůle stěžovatele obrátit se na soud, což podání žalobkyně neobsahuje. Krajský soud podotkl, že není vázán právní kvalifikací, kterou správní orgán učiní ohledně obdržené korespondence, a to ad absurdum i faktury za elektřinu. Soud poukázal na skutečnost, že v řadě případů nebylo úmyslem podatelů dosáhnout soudního přezkoumání rozhodnutí žalované, a zdůraznil dispoziční oprávnění každé způsobilé osoby svobodně činit jakékoliv procesní úkony podle vlastního uvážení, ať už jsou v souladu se zákonem či nikoliv. Krajskému soudu nezbylo než konstatovat, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, proto soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud uzavřel, že nemůže žalobkyni poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvádí, že nesdílí názor krajského soudu, že podání žalobkyně neobsahuje ani jednu ze základních náležitostí žaloby. Předmětné podání musí být posuzováno podle svého obsahu a nikoli podle toho, jak je nazváno. Předmětné podání obsahuje označení rozhodnutí, které je napadáno, i označení orgánu, který je vydal. Je žalobkyní vlastnoručně podepsáno a především je vyslovován nesouhlas s výrokem rozhodnutí o odnětí částečného invalidního důchodu. Z formulace „z tohoto důvodu Vás žádám o přezkoumání mého zdravotního stavu“, lze dovodit, že požaduje, aby příslušní odborníci znovu přezkoumali její zdravotní stav, tedy nepřímou navrhuje důkaz odborným posudkem. Pokud podání formálně neodpovídá žalobě ve smyslu procesního předpisu, je na soudu, aby podatelku vyzval k odstranění příslušných vad. Stěžovatelka sama nemá zákonem stanovenou povinnost a ani časový prostor pro to, aby korespondovala s podatelkou o tom, co svým podáním vlastně zamýšlela. Učinila-li by tak, vystavuje podatelku nebezpečí, že již z důvodu uplynutí lhůty pro podání žaloby nebude moci žaloba být doplněna, resp. rozšířena. Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Přestože se stěžovatelka dovolává stížnostního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti plyne, že důvod jejího podání je třeba spatřovat v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V souzené věci bylo předmětem úvah posouzení podání žalobkyně doručeného stěžovatelce dne 13. 6. 2005. Žalobkyně v tomto podání mimo jiné uvedla: „*odvolávám se k rozhodnutí ze dne 18. 5. 2005 o odejmutí částečného invalidního důchodu*“. Stěžovatelka uvedené podání posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 18. 5. 2005, č. X, jímž byl žalobkyni odňat částečný invalidní důchod, a postoupila je krajskému soudu.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobkyně ze dne 6. 6. 2005 podle obsahu jako žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které ovšem stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Stěžovatelka tak učinila v zájmu ochrany práv žalobkyně ve snaze zachovat jí možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které žalobkyně svým podáním zpochybnila. Stěžovatelka správně vycházela ze zákonného vymezení svých kompetencí, které jí neumožňují měnit již pravomocné rozhodnutí. V zájmu žalobkyně by konečně nebylo ani posouzení zmíněného podání jako nové žádosti o částečný invalidní důchod, neboť v odůvodnění napadeného rozhodnutí stěžovatelka konstatovala, že schopnost soustavné výdělečné činnosti žalobkyně z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 25%. Tímto svým závěrem je stěžovatelka ve své další rozhodovací praxi vázána, a proto by žádosti žalobkyně o částečný invalidní důchod nemohla vyhovět. Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným opravným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo pro žalobkyni nejpríznivějším řešením postoupit její podání krajskému soudu, což stěžovatelka učinila.

Řízení (správní) ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Pokud tedy žalobkyně projevila vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky opravný prostředek, v němž formálně nesprávně uvedla, že podává odvolání, a zároveň požádala o přezkoumání svého zdravotního stavu, je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu o možném úmyslu žalobkyně podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze jí z hlediska zákona ničeho vytknout.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobkyně nevyjádřila svou vůli obrátit se na soud, a proto její podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr však nelze považovat za správný.

Krajský soud, jak sám správně podotkl, není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit

dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě takovým způsobem nepostupoval.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povoláním k odstraňování pochybností o vůli žalobkyně iniciovat soudní řízení je proto krajský soud, který měl žalobkyni usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat a stanovit žalobkyni lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Krajský soud rovněž mohl namísto přípravy jednání nařídit ve věci jednání, při kterém by mohl za součinnosti žalobkyně odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jejího podání.

Nejvyšší správní soud dále upozorňuje na to, že výrok usnesení vyhlášeného při přípravě jednání dne 25. 7. 2005 není zcela v souladu s výrokem usnesení písemně vyhotoveného. I když by zřejmě tato vada nezakládala zmatečnost nebo nepřezkoumatelnost napadeného usnesení ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., je třeba dbát na to, aby výrok usnesení vyhlášený a výrok uvedený v písemném vyhotovení byl naprosto shodný.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobce podle § 72 odst. 1 věta druhá s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobce a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým podáním ze dne 24. 6. 2005 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobkyně, které považovala za žalobu. Krajský soud se měl tedy následně zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 8, ve znění opravného usnesení ze dne 30. 9. 2005, č. j. 42 Cad 139/2005 - 10, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud – vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku – postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání za účelem zjištění, zda se žalobkyně hodlala domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu